

Arròs

Piriculariosi (*Magnaporthe oryzae*)

La malaltia ocasionada pel fong *Magnaporthe oryzae*, està considerada com una de les més importants del cultiu.

Biologia:

Afecta totes les parts de la planta: fulles, nuscs, coll de la panícula i panícula. L'inòcul roman en restes del cultiu anterior o en altres gramínies que li servixen d'hostes.

La infecció s'inicia quan es donen condicions favorables per al seu desenvolupament: humitats elevades (>90%) i temperatures entre 15 i 28°C durant més de 10 hores seguides.

La rosada, la pluja i el vent humit provoquen l'emissió d'espores i la seua dispersió.

Síntomes i danys:

Els primers símptomes apareixen en les parts baixes i posteriorment s'observen en altres parts de la planta.

En les fulles es veuen unes xicotetes taques en forma de punts que evolucionen cap a lesions d'aspecte allargat, amb el centre d'una tonalitat grisenca i la vora més fosca; diverses taques poden arribar a unir-se i assecar completament la fulla afectada. La planta renova les fulles i continua vegetant.

En les tiges s'aprecia decoloració i en els nuscs apareix necrosi de color terrós fosc. Quan la infecció s'inicia en un nuc, la part superior de la planta se seca. Aquest punt sol ser un punt de ruptura de la canya.

En espiga pot provocar lesions que impedeixen que els grans es formen correctament. La lesió més important es dona en el coll de la panícula i afecta directament la producció. Si la infecció és primerenca, l'espiga emergeix totalment blanca i erecta ja que els grans estan buits.

Solen apreciar-se danys a rodals.

La intensitat dels danys estarà en funció de diversos factors, com la susceptibilitat de la varietat, l'estat de desenvolupament de la planta, les condicions climàtiques i l'excés d'adob nitrogenat, i també la procedència i la sanitat de la llavor usada.

Control:

Mesures culturals: Poden adoptar-se una sèrie de mesures culturals per a disminuir la seua incidència, com evitar l'excés d'adob i utilitzar llavor amb garantia de sanitat.

Ús de varietats resistents: La gran variabilitat del patogen afaforeix l'aparició de diferents races d'aquest, per la qual cosa la resposta d'una determinada varietat contra la malaltia pot ser diferent segons la zona de cultiu.

També cal tenir en compte que la susceptibilitat varietal és diferent segons l'òrgan que afecta; així una determinada varietat pot ser resistent en fulla i sensible en panícula.

Control químic: Si bé cal tenir en compte les condicions de risc (humitat i temperatura, fonamentalment), és convenient plantejar una estratègia basant-se en la fenologia del cultiu, ja que la planta es mostra més sensible en determinats moments. Al respecte, els estadis fenològics crítics seran:

a) Fase vegetativa: des del final de fillol (afillolat) fins a l'inici de la formació d'espiga (inici ventrellat). Vigilar la presència de danys en les parts baixes de la planta, cal tractar només si es donen atacs intensos.

b) Fase reproductiva: aparició de primeres espigues (ventrellat-primeres espigues). S'ha de tractar si s'observen símptomes.

c) Fase de maduració: gra lletós. Cal vigilar l'augment de danys en la planta i l'aparició de símptomes en el coll de la panícula i en la panícula. Cal tenir en compte el termini de seguretat del producte i ajustar les dates si cal realitzar tractaments.

Helminthosporiosi (*Bipolaris oryzae*)

Aquesta malaltia està ocasionada per diverses espècies de fongs fitopatògens, la principal de les quals és *Bipolaris oryzae*.

Biologia:

L'inòcul sobreviu en restes del cultiu anterior i pot transmetre's per llavor. La infecció comença en estadis inicials i es manté mentre hi ha teixit verd i condicions favorables.

Síntomes i danys:

Afecta totes les parts de la planta.

En la fulla apareixen uns punts de color marró que es poden confondre inicialment amb Piriculària, posteriorment evolucionen a unes lesions de forma ovalada i rodejades d'un halo groguenc, que s'estenen per tota la fulla i són més xicotetes que les de Piriculària.

En la panícula apareixen xicotetes taques que quan se situen en els grans poden provocar pèrdues de rendiment.

Control:

Mesures culturals, com l'ús de llavor certificada poden ajudar a reduir la incidència de la malaltia.

Cal tractar si s'observen símptomes. En cas d'observar-se la presència de les dues malalties cal emprar fungicides d'ampli espectre.

S'ha d'evitar tractar amb vents excessius i utilitzar embocadures de baixa deriva. Les màquines han d'estar correctament calibrades i garantir un adequat repartiment del producte.

En cas de diversos tractaments es recomana alternar modes d'acció.

Matèria activa	T.S.	Control	FAM	ALTRES
azoxistrobín 25% SC	28 dies	H/P	QoI	
picoxistrobín 25% [SC]	35 dies	H/P	QoI	
procloraz 26,7% +tebuconazol 13,3% EW	n.p.	H/P	IBE	1
procloraz 40% EC	n.p.	H/P	IBE	1
procloraz 45% EW	n.p.	H/P	IBE	1
procloraz 46% WP	n.p.	H/P	IBE	1
procloraz 40% + propiconazol 9% EC	n.p.	H/P	IBE	2
tebuconazol 25% EW	35 dies	H/P	IBE	

Altres

- 1 Apliqueu abans de l'inici de l'espigolat
- 2 Apliqueu abans d'emergència panícula

Família/Mode d'acció:

- QoI: Inhibits síntesi de quinona
 IBE: Inhibidor de la síntesi d'esterol
 IBM: Inhibidor de la síntesi de la melanina

Leersia oryzoides (L.) Swartz

Es tracta d'una mala herba gramínia localitzada recentment en els nostres arrossars.

Pot comportar-se com a vivaç o com a anual, presenta un cicle semblant al de l'arròs, fructifica al final del cultiu i deixa caure la llavor precoçment.

És molt important detectar precoçment la seua presència en les nostres parcel·les, ja que és molt fàcil de controlar per mitjà d'arrancada quan les infestacions són baixes.

Si estos exemplars no s'eliminen, les seues llavors passaran a engrossir el banc de llavors de la parcel·la, multiplicant el nombre de plantes l'any següent.

Cítrics

Poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii* Maskell)

Estem pròxims a la segona generació de la cotxinilla, per la qual cosa cal observar la presència d'escuts en fruit. Mostrejarem 10 fruits/arbre en 25 arbres presos a l'atzar anotant presència/absència d'escuts (es considera fruit amb presència quan té més de tres escuts).

Si s'observa més d'un 2% de fruits amb presència tractarem el màxim de formes sensibles de la segona generació

El moment de tractar es precisarà per mitjà del contestador automàtic i els mitjans habituals.

Productes: oli de parafina 72, 79, 83%, clorpirifòs, metilclorpirifòs, piriproxifèn, spirotetramat.

Vegeu butlletí núm. 3 març 2016.

Altres diaspins: Serpetes i Poll gris (*Parlatoria pergandei* y *Cornuaspis beckii*)

El seu cicle sol coincidir prou amb *A.aurantii*. Cal vigilar la seua presència en les parcel·les. S'ha de procedir de forma semblant al poll roig. El lliandar de tractament és el 2% de fruita afectada (Vegeu butlletí núm. 3 març 2016).

Cotonet del taronger (*Planococcus citri*)

S'esta observant presència de cotonet en moltes parcel·les per això és recomanable la solta de *Cryptolaemus montrouzieri*.

Cal tractar si s'arriba al 20% de fruits atacats (Vegeu butlletí núm. 3 març 2016).

Aranya roja (*Tetranychus urticae* Koch)

Cal continuar observant la presència de formes mòbils en les fulles. A partir d'agost, cal mostrear també sobre fruit. Només es tractarà quan s'arriben als lliandars establits. Els tractaments realitzats de manera arbitrària no són eficaços.

Productes: Vegeu butlletí núm. 3 març 2016.

Lluita biològica

S'observa ben sovint la presència d'àcars fitoseids (*Neoseiulus californicus*, *Phytoseiulus persimilis*) i coccinèl·lids com ara *Stethorus punctillum*. Encara que no exercisquen un control eficaç, els tractaments indiscriminats poden afectar les seues poblacions i provocar l'increment de les poblacions d'aranya roja.

Fruiters

FRUITERS DE PINYOL I LLAVOR

Aranya roja (*Panonychus ulmi*)

Realitzar controls visuals per a estimar les poblacions d'aranya i dels seus depredadors naturals. Si es troba presència de fitoseids en un 30 % dels fulls i els tractaments insecticides que s'apliquen en la parcel·la són respectuosos amb ells, és possible un control biològic de l'aranya; si al contrari, no es troben depredadors i hi ha més del 50 % de les fulles ocupades per aranya roja, serà necessari realitzar un tractament acaricida.

Productes: abamectina, acrinatrín, azadiractina, clofentecín, hexitiazox, etoxazol, fenpiroximat, milbemectina, spiroticlofen.

NOTA: Recordar que l'abús o ús indiscriminat d'alguns insecticides que s'utilitzen en el control d'altres plagues, especialment els piretroides, són els causants de l'eliminació dels depredadors naturals, sobretot, dels fitoseids, amb la qual cosa es dificultarà el control biològic de l'aranya roja.

Oïdi (*Sphaeroteca pannosa*, *Podosphaera tridactyla*, *Podosphaera leucotricha*)

Els recordem que per a un bon control d'oïdi en fruiters de llavor, cal protegir, principalment des de l'estat fenològic D

(obertura de botons florals) fins a finalitzar la floració, estat fenològic H.

En el cas dels fruiters de pinyol, és important protegir el fruit des del quallat fins a l'enduriment del pinyols. A més, si posteriorment a aquests moments de màxima sensibilitat es produeixen condicions favorables, poden aparèixer atacs d'oïdi en fulls i brots tendres, que posteriorment serviran de reservori del fong per als futurs atacs en la següent campanya.

Per això, recomanem estar atents a aquests últims atacs i realitzar un tractament en observar els primers símptomes.

Productes: sofre, sofre + ciproconazol, Boscalida + piraclostrobín, bupirimat (1), ciflufenamid (1), ciproconazol, clortalonil + tetraconazol (1), difenoconazol (1), fluopiram+tebuconazol, flutriazol (1), kresoxim-metil (1), metil-tiofanat, myclobutanil, penconazol, quinoxifen (1), tebuconazol (1), tetraconazol, triadimenol (1), trifloxistrobín (1).

(1) només es pot autoritzar en pomera.

FRUITERS DE LLAVOR

PERERES

Psila (*Cacopsylla pyri*)

Cal continuar amb la vigilància de les plantacions i tractar quan s'observe la presència d'ous i/o larves en un 15 % de brots sense fauna auxiliar.

Si s'observa melassa, recomanem la utilització de productes dissolvents en mescla amb els insecticides.

S'està produint la 2a generació d'aquesta plaga, per la qual cosa en cas de detectar-se presència de nimfes, es recomana realitzar un tractament insecticida.

Per a un bon control d'aquesta plaga és molt important utilitzar alts volums de caldo a fi de mullar molt ben totes les parts verdes de l'arbre.

Productes: *abamectina*, oli de parafina 54,6 %, *acetamiprid*, *acrinatrín*, *azadiractin*, *Beauveria bassiana*, *caolí*, *diflubenzuron*, *Fenoxicarb*, *fenpiroximat*, *fosmet*, *imidacloprid*, *metil-clorpirifos*, *Spirotetramat*, *tiametoxam*, *triflumuron*.

POMERES

Pugó verd (*Aphis pomi*)

Cal vigilar les plantacions davant del perill de formació de noves colònies i tractar si hi ha presència de melassa o si es veuen afectats els brots en plantacions joves.

Productes: *acetamiprid*, *clotianidina*, *flonicamid*, *imidacloprid*, *pirimicarb*, *tiacloprid*, *tiametoxam*.

POMERES, PERERES I ANOUERS

Carpocapsa o Cucat (*Cydia pomonella*)

Ca mantenir les plantacions protegides durant tot el mes de juliol, ja que s'està superant el llindar de tractament (3-4 adults/trama i setmana) en les trampes sexuals col·locades en les zones productores.

Productes: *azadiractin* (1), *Bacillus thuringiensis var. Kustaki*, *clorantraniliprol*, *diflubenzuron* (1), *etofenprox* (1), *fenoxicarb* (1), *fosmet*, *granulovirosis de Cydia pomonella (aïllat R5)*, *indoxacarb* (només autoritzat en pomera), *metil-clorpirifos* (1), *metoxifenocide* (1), *spinosad* (1), *tebufenocide*, *tiacloprid* (1), *triflumuron* (1), *virus granulosis de la carpocapsa V-22*.

(1) no autoritzat en anouer.

NOTA: Actualment hi ha registrats diversos piretroides autoritzats en el control de carpocapsa. L'ús repetitiu d'aquests productes pot provocar problemes d'àcars.

FRUITERS DE LLAVOR

Mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*)

Les captures en trampes estan sent elevades. S'ha de mantenir la fruita protegida fins a la recol·lecció.

PRUNERA

Arna de les prunes (*Cydia funebrana*)

Durant la primera desena de juny es van donar els màxims poblacionals de la 2a generació d'aquesta plaga, sent les captures d'adults significativament elevades.

L'avís de tractament es va donar a través d'internet, i les dates van ser del 8 al 12 de juny, en totes les zones.

CAQUI

Mosca blanca (*Dialeurodes citri*)

Es va donar avís de tractament per a les zones afectades per a primera generació amb data 3 de juny, es continua el seguiment de la plaga i es recomanarà un tractament en segona generació que s'emetrà per correu electrònic, pàgina web i contestador automàtic.

Olivera

Mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*)

Les olives comencen a estar receptives a l'atac de la mosca; comença a endurir-se el pinyol en algunes zones, per la qual cosa és important que en els parcel·les on s'haja de realitzar trampeig massiu, les trampes estiguen ja instal·lades per a reduir la població. És recomana realitzar un primer tractament esquer per al control d'adults. Una vegada apareguen els primeres olives picades, aproximadament 25 dies després, apareixeran els adults de la següent generació i per al seu control serà necessari realitzar un segon tractament esquer. Si continuen apareixent noves picades, és pot continuar amb els tractaments esquer cada 20 dies si la picada no augmenta més del 5%. Si l'augment de picada és superior, els tractaments seran complets a tot l'arbre. Aquest tractament ha de fer-se entre 3 i 6 dies després d'observar-se les picades.

Productes:

- Tractament esquer: *alfa ciperpetrina* + *proteïna* (p.s. 7 dies), *deltametrin* + *proteïna* (p.s. 7 dies), *dimetoat** + *proteïna* (p.s. 12 dies), *imidacloprid* + *proteïna* (p.s. 7 dies), *lambda cihalotrin* + *proteïna* (p.s. 7 dies), *spinosad* (p.s. 7 dies).
- Tractament total: *cipermetrin* (p.s. 3 dies), *deltametrin* (p.s. 7 dies), *fosmet* (p.s. 28 dies), *imidacloprid* (p.s. 7 dies), *lambda cihalotrin* (p.s. 7 dies).

* no utilitzar en varietats sensibles (Blanquet, Primerenca de Montán).

Vinya

Aranya groga (*Tetranychus urticae* y *Eotetranychus carpini*)

Les condicions meteorològiques estan sent favorables per al desenvolupament d'aquesta plaga, i ja s'han observat els primers símptomes d'atac d'aranya groga, principalment en els fulls basals dels ceps i de manera ocasional.

Si no s'actua en els principis de l'atac, la plaga es mostrarà amb tota la seua virulència durant els mesos de juliol i agost, i podrà arribar a produir defoliacions importants que afectarien la qualitat i la quantitat de la collita.

Per tot això, recomanem realitzar un tractament acaricida quan s'observen els primers símptomes de l'atac.

Mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*)

En raïm de taula es recomana protegir el raïm a partir del verol.

Mosca del vinagre (*Drosophila melanogaster*)

Encara que s'han intentat diversos mètodes de control, no s'ha trobat fins a la data cap amb la suficient eficàcia per a ser recomanat.

L'única cosa racionalment recomanable és seguir les següents pràctiques generals:

- Evitar ferides en les baies, mitjançant un bon control d'arna, oïdi, trips, etc.
- No abusar de l'abonat nitrogenat.
- Regular les aportacions d'aigua de reg.
- Evitar focus de podridura eliminant-los inicialment perquè no es produïska l'acció de regalar suc les baies.

Mosquit verd (*Empoasca vitis* / *Jacobiasca lybica*)

Ja han començat a observar-se les primeres formes mòbils de mosquit verd en el revés dels fulls, especialment en les vinyes de la Vall d'Albaida i Zona Centre de la província de València.

Es recomana realitzar un tractament insecticida quan se superen els llindars de tolerància establits, els quals, recordem que són 2 insectes/full durant la 2a generació d'arna, i 1 insecte/full durant la 3a generació.

NOTA: Tant aranya groga com mosquit verd són plagues que es troben en el revés dels fulls, per la qual cosa és molt important que el plaguicida utilitzat arribe a aqueixa zona del full per a obtenir les eficàcies desitjades en els tractaments contra aquestes plagues.

Podridura grisa (*Botrytis cinerea*)

El període de major sensibilitat per al desenvolupament d'aquesta malaltia es produeix des que els xanglots aconseguen 7 graus Brix de sucre fins a la collita.

Recomanem realitzar un tractament preventiu quan existisca un període d'humectació (xanglot mullat per rosada o pluja) superior a 15 hores, i a més la temperatura durant el període siga igual o superior a 15° C).

Per a evitar problemes de residus i en les fermentacions del most, es recomana realitzar l'últim tractament antibotritis 21 dies abans de la verema.

Cucs del raïm (*Lobesia botrana*)

La segona generació dels cucs del raïm ja s'ha produït en totes les zones vitícoles. Els atacs han sigut prou normals en general, si bé, en algunes zones puntuals s'han arribat a observar nivells de posta al voltant del 40 %.

Les dates de tractament es van avisar a través d'internet i a manera de recordatori es reflecteixen en el següent quadro.

Zona	Dates
Zona Centre	17 a 22 de juny
Villar del Arzobispo	24 a 29 de juny
La Vall d'Albaida	17 a 22 de juny
La Font de la Figuera-Moixent-Ontinyent	27 de juny a 2 de juliol
Fontanars dels Alforins	2 a 7 de juliol
Utiel-Requena	9 a 16 de juliol

Les dates de la tercera generació, que és la més perillosa i la que més danys produeix, s'avisaran a través d'Internet. Estiguen atents a partir de l'última setmana de juliol en les zones més precoces.

Productes en les diverses plagues de vinya: consulteu en butlletí núm. 5.

Autoritzacions excepcionals

Composició: àcid gibberèl·lic 1,6 % p/v [SL].

Ús: per a la conservació de la pell i preventiu de la clareta o creasing en taronger

Dosi: 1,5 l producte/ha, dosi màxima per aplicació.

Aplicació: Polvorització foliar. 2 aplicacions màxim per cicle de cultiu, amb un interval de 3 o 4 setmanes. Primera aplicació al final de la caiguda fisiològica del fruit.

Termini de seguretat: 15 dies.

Efectes de l'autorització: des de l'1 de juny al 31 d'agost de 2016. Autoritzat a la Comunitat Valenciana i regió de Múrcia.

Composició: clorantraniliprol 35% [WG] p/p.

Ús: Insecticida contra *Bactra lanceolana* en xufa.

Dosis: màxim de 100-120 g/ha/aplicació.

Aplicació: Polvorització foliar (BBCH12-BBCH89). Màxim 2 aplicacions per cicle de cultiu, espaïades 7 dies.

Termini de seguretat: 21 dies.

Efectes de l'autorització: des de l'1 de juny al 28 de setembre de 2016. Autoritzat a la Comunitat Valenciana.

Composició: deltametrina 0,015 mg/ud., lambda-cihalotrin 7,5 mg/ud. i proteïnes hidrolitzades 5% p/p, 5,4% p/v [SL] (trampa + insecticida + atraient).

Ús: trapege massiu contra *Bactrocera oleae* en olivera.

Termini de seguretat: no és procedent.

Efectes de l'autorització: des de 15 de juny al 12 d'octubre de 2016. Autoritzat en Comunitat Valenciana i Catalunya.

Composició: diclorvos 19-20% w/w [VP].

Ús: insecticida per a monitoratge (*Ceratitis capitata*) en cítrics.

Termini de seguretat: no és procedent.

Efectes de l'autorització: des del 20 de juliol fins a al 15 de novembre de 2016.

Autoritzat en Comunitat Valenciana i Catalunya exclusivament per a l'àmbit d'aplicació de la campanya d'exportació de cítrics a EUA.

CANCEL·LACIÓ de l'autorització excepcional

Composició: proteïnes hidrolitzades 5,9% [SL] P/V en raïm de taula.

Ús: control de poblacions de *Ceratitis capitata* mitjançant el sistema de captura massiva en raïm de taula.

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC I DESENVOLUPAMENT RURAL